



EURÓPSKA  
KOMISIA

VYSOKÝ PREDSTAVITEĽ  
ÚNIE PRE  
ZAHRANIČNÉ VECI  
A BEZPEČNOSTNÚ POLITIKU

V Bruseli 8. 4. 2020  
JOIN(2020) 11 final

**SPOLOČNÉ OZNÁMENIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE,  
EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU  
REGIÓNOV**

**Oznámenie o globálnej reakcii EÚ na COVID-19**

## I. Úvod

Vypuknutie nákazy spôsobenej koronavírusom **prerástlo do celosvetovej pandémie**. Táto pandémia si vyžiadala desaťtisíce obetí na životoch a vedie k vzrastajúcemu tlaku na komunitu, čoraz naliehavším výzvam na sociálnu ochranu, utlmovaniu podnikateľskej činnosti a narušeniu dodávateľských reťazcov. Bude mať ďalekosiahle následky. Nákaza, ktorá spôsobila pandémiu, sa vyskytla najprv v Číne a v súčasnosti sa šíri v Európe a po celom svete, pričom ovplyvňuje aj sociálnu stabilitu a bezpečnosť.

Keďže vírus nerozlišuje medzi ľuďmi a šíri sa bez ohľadu na hranice, táto bezprecedentná kríza **si vyžaduje rýchlu, rozsiahlu a koordinovanú celosvetovú reakciu** na ochranu všetkých ľudí, záchranu životov a riešenie ekonomického výpadku. Teraz je čas, aby sme preukázali medzinárodnú **solidaritu a líderstvo**, a nie izolovanosť; aby sme sa angažovali na medzinárodnej úrovni viac, a nie menej; aby sme zabezpečili transparentnosť a fakty a bojovali proti dezinformáciám. Európska únia (EÚ) ako najväčší svetový darca a vedúca hospodárska mocnosť je už v popredí tohto úsilia. Únia už prijala súbor konkrétnych a rýchlych opatrení na podporu našich partnerov.

EÚ podniká všetko preto, aby v Európe zvládla krízu spôsobenú koronavírusom. V záujme EÚ je aj to, aby prejavila solidaritu so zvyškom sveta. Silná a globálna európska reakcia je vecou presadzovania našich **základných hodnôt**, a rovnako aj sledovania našich **strategických záujmov**. Blahobyt našich partnerov na celom svete má význam pre každého Európana. O naše zdravie a bezpečnosť sa môžeme v plnej miere postarať len vtedy, ak budeme podporovať aj iných. Náš zápas o zvládanie vírusu v rámci EÚ môže byť úspešný len vtedy, ak vírus porazíme v celosvetovom meradle. Pri zvládaní tejto pandémie a jej následkov sú preto ešte dôležitejšie silné partnerstvá Európy na celom svete. Táto geopolitická Komisia je pripravená byť na čele tohto úsilia.

V tejto kríze EÚ podporuje **medzinárodnú spoluprácu a multilaterálne riešenia**. Zohrávame vedúcu úlohu v koordinačnom úsilí Organizácie Spojených národov, skupín G20 a G7, Medzinárodnej organizácie práce (MOP) a medzinárodných finančných inštitúcií. EÚ v plnej miere podporí úsilie generálneho tajomníka OSN koordinovať reakciu celej OSN.

Reakcia EÚ je založená na tzv. **prístupe Team Europe**. Spája príspevky všetkých inštitúcií EÚ a kombinuje zdroje mobilizované členskými štátmi a finančnými inštitúciami EÚ, najmä Európskou investičnou bankou (EIB) a Európskou bankou pre obnovu a rozvoj (EBOR). Vďaka takejto spolupráci dokáže Team Europe zhromaždiť kritické množstvo prostriedkov, ktoré môže dosiahnuť len málo iných aktérov.

V súlade s prístupom dohodnutým v skupine G20 a presadzovaným OSN sa reakcia EÚ zameriava na riešenie **humanitárnych, zdravotných, sociálnych a hospodárskych dôsledkov krízy**. Rieši krátkodobé núdzové potreby, ako aj dlhodobejšie štrukturálne vplyvy na spoločnosti a hospodárstva, čím znižuje riziko destabilizácie. Posilňuje vládne aj mimovládne opatrenia.

Reakcia EÚ sa bude aj naďalej prispôbovať meniacej sa situácii. Rovnako, ako sme pri vypuknutí pandémie poskytli materiálnu podporu Číne, teraz zameriame našu pozornosť na **najviac postihnuté krajiny, ktoré potrebujú zdravotnícku podporu**, ako sú krajiny v Afrike, v krajinách európskeho susedstva, na západnom Balkáne, Blízkom východe a v severnej Afrike, v niektorých častiach Ázie, Latinskej Ameriky a Karibiku. Najväčšia pozornosť sa bude venovať najzraniteľnejším osobám vrátane migrantov, utečencov, vnútorne vysídlených osôb a ich hostiteľských komunit. Ide však aj o dôkaz riešenia výziev spoločne s Afrikou<sup>1</sup>. Na zreteli by sme mali mať všetkých, ktorí potrebujú zdravotnú starostlivosť a ochranu.

---

<sup>1</sup> Spoločné oznámenie „Na ceste ku komplexnej stratégii pre Afriku“, JOIN(2020) 4.

Okrem finančnej podpory a inej spolupráce EÚ využije **celý súbor svojich nástrojov v oblasti obchodu a investícií a dopravný systém** s cieľom zabezpečiť nepretržitý tok tovaru a zabrániť dlhodobému narušeniu dodávok, najmä pokiaľ ide o kritické zdravotnícke výrobky a potraviny.

EÚ bude naďalej podporovať a presadzovať **dobrú správu vecí verejných, ľudské práva, právny štát, rodovú rovnosť a nediskrimináciu, dôstojné pracovné podmienky, ako aj základné hodnoty a humanitárne zásady**. Osobitné a mimoriadne opatrenia potrebné na zvládnutie pandémie nesmú viesť k ustúpeniu od základných hodnôt a zásad našich otvorených a demokratických spoločností. V rámci našej kolektívnej reakcie na koronavírus by sme sa okrem toho mali vyhnúť politickým a investičným rozhodnutiam, ktoré by zhoršili existujúce krízy, akými sú strata biodiverzity a klimatické núdzové situácie.

Opatrenia EÚ budú **založené na faktoch a transparentné** a budú bojovať proti všetkým pokusom o dezinformovanie v rámci EÚ aj mimo nej. Budú ich sprevádzať koordinované komunikačné kampane s cieľom informovať o našej angažovanosti a spolupráci s partnermi v čase krízy. EÚ bude pokračovať aj v spolupráci s globálnymi online platformami s cieľom uľahčiť prístup k hodnoverným informáciám týkajúcim sa zdravia, napríklad od Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO).

Na dosiahnutie týchto cieľov EÚ zabezpečí **finančnú podporu** pre partnerské krajiny v celkovej výške viac ako 15,6 miliardy EUR.

Tieto finančné prostriedky predstavujú existujúce zdroje na vonkajšiu činnosť. Spolu s našimi partnermi zabezpečujeme, aby sa značné finančné prostriedky EÚ, ktoré im už boli pridelené, zacielenili na pomoc pri riešení dôsledkov pandémie COVID-19, podobne, ako to robíme v rámci Európy. To umožní, aby opatrenia EÚ boli rýchle, prispôsobené a operatívne.

Naša globálna reakcia na COVID-19 bude zahŕňať strategické ciele, ktoré si EÚ stanovila v oblasti životného prostredia a klímy, ako sa uvádza v **európskej zelenej dohode a digitálnej agende**, ktoré zostávajú platné v plnom rozsahu. Práca, ktorá v súvislosti s týmito cieľmi prebieha, v skutočnosti posilní úsilie zamerané na riešenie krátkodobých a dlhodobých výziev spojených s pandemiou. Súčasná kríza je pripomenkou toho, že **úplné vykonávanie Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a Parížskej dohody** je aj naďalej kľúčové na to, aby bol svet lepšie pripravený na budúce systémové otrasy.

## II. Prístup „Team Europe“

Prístup „Team Europe“ musí poskytnúť jednotný akčný rámec pre celú európsku vonkajšiu reakciu na podporu partnerov pri riešení krízy spôsobenej koronavírusom, pričom koordinovaná stratégia bude založená na štyroch hlavných pilieroch:

1. **Priority „Team Europe“**: naša spoločná činnosť sa bude zameriavať na i) reakciu na núdzovú situáciu súvisiacu s aktuálnou zdravotnou krízou a humanitárne potreby, ktoré sú jej dôsledkom; ii) posilnenie zdravotníckych, vodovodných a sanitárnych systémov, ako aj výskumných kapacít partnerov na riešenie pandémie a ich pripravenosti; a iii) riešenie bezprostredných sociálnych a hospodárskych dôsledkov.
2. **Balíky „Team Europe“**: v koordinácii s implementačnými partnermi – ako sú EIB, EBOR a európske rozvojové finančné inštitúcie, rozvojové agentúry a poskytovatelia technickej pomoci členských štátov a medzinárodné finančné inštitúcie – zostavíme ucelený finančný balík pre každú partnerskú krajinu, ktorá si vyžaduje našu podporu; na tento účel dostanú delegácie EÚ usmernenia týkajúce sa spôsobov a možností vykonávania.

3. „**Team Europe**“ **pre globálnu pripravenosť**: usporiadaním darcovského podujatia podporíme Radu pre monitorovanie globálnej pripravenosti, ktorá stanovila ako globálny cieľ získanie finančných prostriedkov vo výške 7,5 miliardy EUR;
4. „**Team Europe**“ **pre globálnu koordináciu a multilateralizmus**: využijeme pozíciu EÚ ako globálneho aktéra a významného prispievateľa do systému medzinárodnej pomoci na podporu koordinovanej globálnej reakcie, najmä v rámci G7, G20 a v rámci Organizácie Spojených národov. Príspevok EÚ a jej členských štátov sa bude prezentovať na národnej, regionálnej a celosvetovej úrovni, najmä na úrovni G7, G20 a medzinárodnej reakcie pod vedením Organizácie Spojených národov s cieľom podporiť koordináciu a zvýšiť viditeľnosť európskej podpory poskytovanej partnerským krajinám.

V tomto duchu Komisia víta úsilie partnerských finančných inštitúcií zabezpečiť rýchlejšie a efektívnejšie poskytovanie financovania zintenzívnením „recipročného syndikovania“ pri spolufinancovaní reakcie na koronavírus a zvyšovaním vzájomnej dôvery pri hodnoteniach.

## **II.1. Priority „Team Europe“**

### **II.1.1. Naliehavá, krátkodobá reakcia na núdzovú situáciu vyplývajúcu zo zdravotnej krízy a súvisiace humanitárne potreby**

Pandémia zhorší situáciu v oblasti humanitárnych potrieb. Jej dôsledky najviac postihnú skupiny obyvateľstva, ktoré sú už zasiahnuté humanitárnymi krízami a konfliktmi, ako sú migranti, utečenci, vnútorne vysídlené osoby, ako aj ženy, deti, staršie osoby a osoby so zdravotným postihnutím a iné menšiny.

Na maximalizáciu účinku našej reakcie na núdzovú situáciu je nevyhnutné koordinovať opatrenia a informačné toky s ostatnými darcami a aktérmi, najmä s členskými štátmi EÚ, WHO a inými agentúrami OSN, Medzinárodným hnutím Červeného kríža a Červeného polmesiaca a ďalšími mimovládnyimi organizáciami.

*Kľúčové výzvy, ktoré treba riešiť:*

- riešiť chronický celosvetový nedostatok osobných ochranných prostriedkov, najmä rúšok a rukavíc, ktorý ohrozuje najmä zdravotníckych pracovníkov a pohotovostné služby v prvej línii, a riešiť nedostatky v nakladaní s biomedicínskym odpadom;
- zabezpečiť kontinuitu poskytovania služieb skupinám obyvateľstva zasiahnutým konfliktmi a násilne vysídlenému obyvateľstvu, utečencom a migrantom, najmä tým, ktorí žijú v táboroch a podobných usadlostiach, v husto obývaných oblastiach alebo lokalitách, ktoré sú mimo dosahu, a prispôsobiť tieto služby podmienkam pandémie,
- pokračovať v napĺňaní základných potrieb najzraniteľnejších skupín vrátane dodávky základných potravín a výživovej pomoci pre skupiny vystavené potravinovej neistote a podvýžive, ako aj základných zdravotníckych služieb, tiež v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv s nimi spojených.

*Ako EÚ prispieva k riešeniu týchto výziev:*

- poskytuje okamžitú podporu celosvetovému úsiliu tým, že prispieva na strategický plán pripravenosti a reakcie, ktorý vypracovala WHO, globálny plán humanitárnej reakcie, ktorý OSN uviedla do života 25. marca 2020 (celkový cieľ je 1,86 miliardy EUR), ako aj výzvu hnutia Červeného kríža a Červeného polmesiaca z 26. marca (celkový cieľ je 750 miliónov EUR),

- poskytuje okamžitú cieleňú podporu na riešenie humanitárnych dôsledkov pandémie v postihnutých krajinách, najmä v oblasti zdravia, vody, sanitácie a hygieny (WASH), ako aj logistiky,
- zvyšuje celosvetovú dostupnosť osobných ochranných prostriedkov a zdravotníckych pomôcok podporou zvýšenej výroby a inovačných riešení v Európe s cieľom uspokojiť naliehavé potreby v Európe a v partnerských krajinách,
- organizuje dodávky naliehavo potrebných osobných ochranných prostriedkov do partnerských krajín, ako aj materiálnej pomoci postihnutým krajinám prostredníctvom mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany (napr. materiálna pomoc poskytnutá Číne počas výskytu ohniska choroby a potom rôznym krajinám západného Balkánu),
- poskytuje záruky a likviditu miestnym bankám prostredníctvom medzinárodných finančných inštitúcií a európskych rozvojových finančných inštitúcií s podporou Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj (EFSD),
- podporuje celosvetové úsilie zamerané na zabezpečenie dostatočných dodávok základných tovarov, potravín a vody a na boj proti akýmkoľvek vývozným obmedzeniam alebo iným opatreniam narúšajúcim hospodársku súťaž v agropotravinárskom odvetví,
- podporuje partnerské krajiny pri vhodnej identifikácii, zbere, separácii, skladovaní, preprave, spracovaní a likvidácii zdravotníckeho odpadu so zameraním na nové toky odpadu súvisiace s koronavírusom,
- posilňuje podporu, ktorú poskytuje Európske centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb (ECDC) v oblasti pripravenosti a budovania kapacít. Európske centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb (ECDC) už zdieľa svoje usmernenia a hodnotenia týkajúce sa koronavírusu s vládami západného Balkánu a krajín európskeho susedstva. To isté by sa malo urobiť aj v prípade iných nástrojov, ktoré sa v súčasnosti vyvíjajú v rámci EÚ ako súčasť jej stratégie ukončenia angažovanosti,
- rozširuje tematický rozsah pôsobnosti Fondu solidarity EÚ<sup>2</sup>, ktorý je dostupný aj pre krajiny rokujúce o pristúpení k Únii, aby sa vzťahoval aj na závažné krízové situácie vyplývajúce z ohrozenia verejného zdravia,
- prijíma všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby globálne dodávateľské reťazce zostali neporušené, s cieľom uľahčiť obchod, najmä pokiaľ ide o základné zdravotnícke potreby a lieky,
- vyzýva partnerov zo západného Balkánu, aby sa pripojili k dohode EÚ o spoločnom obstarávaní, čo im umožní zúčastňovať sa na postupoch spoločného obstarávania zdravotníckeho vybavenia v EÚ; všetci títo partneri potvrdili svoj úmysel pripojiť sa k dohode,
- rozširuje európsky systém včasného varovania pre prenosné ochorenia na západný Balkán s cieľom umožniť rýchlu výmenu informácií o varovaniach a opatreniach.

<sup>2</sup>

COM(2020) 114 final: návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 2012/2002 s cieľom poskytnúť finančnú pomoc členským štátom a krajinám rokujúcim o pristúpení k Únii, ktoré sú vážne postihnuté závažným ohrozením verejného zdravia

## Príklady núdzovej podpory EÚ partnerským krajinám

V **Etiópii** EÚ rýchlo zmobilizovala **10 miliónov EUR** na podporu vládneho plánu pripravenosti a reakcie na šírenie nákazy spôsobenej koronavírusom. Finančné prostriedky sa poskytnú prostredníctvom prebiehajúceho programu rozpočtovej podpory zdravotníctva v Etiópii, ktorý bol spustený v roku 2016 s pridelenými prostriedkami v celkovej výške 165 miliónov EUR. Dodatočné finančné prostriedky pomôžu Etiópii zvýšiť počet diagnostických laboratórií vybavených diagnostickým zariadením a testovacími súpravami na COVID-19, ako aj počet liečebných stredísk.

V **Nigérii** EÚ podporí Rozvojový program Organizácie Spojených národov (UNDP) príspevkom vo výške **50 miliónov EUR** na realizáciu plánu reakcie na COVID-19, ktorý vypracovala OSN. Cieľom tohto opatrenia je zabezpečiť optimálnu starostlivosť o osoby, u ktorých bolo potvrdené ochorenie COVID-19, a zabrániť ďalšiemu šíreniu nákazy prostredníctvom inkluzívnej reakcie na COVID-19, ktorá bude v zodpovednosti štátu.

Na **západnom Balkáne** EÚ už zmobilizovala značné finančné prostriedky na okamžitú podporu sektoru zdravotníctva vo výške **38 miliónov EUR** (4 milióny EUR pre Albánsko, 7 miliónov EUR pre Bosnu a Hercegovinu, 5 miliónov EUR pre Kosovo<sup>3</sup>, 3 milióny EUR pre Čiernu Horu, 4 milióny EUR pre Severné Macedónsko a 15 miliónov EUR pre Srbsko). Podpora EÚ zahŕňa záchranné zdravotnícke vybavenie, a to aj na intenzívnu starostlivosť, nemocničné lôžka, plne vybavené sanitky, stovky respirátorov, mobilné digitálne röntgeny, desiatky tisíc testovacích súprav a obrovské množstvo osobných ochranných prostriedkov.

V rámci nástroja pre utečencov v **Turecku** sa obstaráva zdravotnícka infraštruktúra malého rozsahu a vybavenie v hodnote **90 miliónov EUR**.

V krajinách **Východného partnerstva** mobilizuje EÚ balík núdzovej podpory v hodnote viac ako **30 miliónov EUR** na okamžité potreby v sektore zdravotníctva. V **Arménsku** v provinciách Širak, Tavuš a Lorri dostane vďaka podpore Európskej únie balíky humanitárnej pomoci viac ako 3 000 zraniteľných domácností so staršími ľuďmi, s ľuďmi so zdravotným postihnutím a veľkými rodinami. Na **Ukrajine** dodala EÚ stredisku núdzovej zdravotnej starostlivosti oblasti Donecka vybavenie zahŕňajúce 100 súprav osobných ochranných prostriedkov a viac ako 70 litrov vysoko koncentrovanej antiseptickej kvapaliny.

V **južnom susedstve** sa s podporou EÚ v nemocniciach zriaďujú triediace a izolačné priestory, školia sa pracovníci centier sociálneho rozvoja a prebiehajú miestne komunikačné kampane. Obstaralo sa 3 500 chirurgických rúšok a respiračných masiek.

V **Karibiku** poskytla EÚ regionálnu podporu pre Karibskú agentúru verejného zdravia CARPHA v celkovej výške 8 miliónov EUR na pokrytie najnaliehavších potrieb krajín v súvislosti s opatreniami proti šíreniu nákazy. To zahŕňa ochranný materiál, testovacie činidlá, laboratórny materiál, lieky/očkovacie látky, ako aj podporu na zvýšenie počtu zdravotníckych pracovníkov.

Vo **Venezuele** a v krajinách tohto regiónu EÚ poskytuje podporu (v celkovej výške 9 mil. EUR) Panamerickej zdravotníckej organizácii a Medzinárodnej federácii Červeného kríža a Červeného polmesiaca na opatrenia, ktoré pomáhajú zamedziť šíreniu ochorenia COVID-19 a zlepšiť pripravenosť naň. To zahŕňa zlepšenie prístupu k základným zdravotníckym službám a uľahčenie prístupu zraniteľných skupín obyvateľstva vrátane utečencov k primeranej sanitácii a hygiene.

<sup>3</sup> Týmto označením nie sú dotknuté pozície k štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244(1999) a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

*Finančný príspevok: 502 miliónov EUR*

## **II.1.2. Podpora na posilnenie výskumných, zdravotných a vodovodných systémov**

Boj proti šíreniu vírusu si vyžaduje posilnenie hygieny a zabezpečenie odolnosti systémov zdravotnej starostlivosti na celom svete. V niektorých partnerských krajinách sú okolnosti mimoriadne náročné z dôvodu obmedzeného prístupu k vode a už aj tak slabých systémov zdravotnej starostlivosti. EÚ bude pokračovať v politike založenej na faktoch, ktorá sa odskúšala pri predchádzajúcich zdravotných krízach, ako boli epidémie eboly a ochorenia spôsobené vírusom Zika, ktoré sa podarilo zastaviť vďaka podpore systémov zdravotnej starostlivosti najzraniteľnejších krajín, regionálnej spolupráce, dohľadu a vývoja novej diagnostiky a očkovacej látky. Na tento účel sa bude klásť veľký dôraz na výskum a inovácie.

*Kľúčové výzvy, ktoré treba riešiť:*

- podporovať krajiny s obmedzenými zdrojmi vo zvyšovaní ich úsilia v oblasti zamedzenia šíreniu nákazy a liečby, posilniť systémy zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany s cieľom zabezpečiť udržateľné kapacity na znižovanie rizík, dohľad a riadenie reakcie,
- zabezpečiť prístup k základným zariadeniam na umývanie rúk a mydlo, ako aj k osvedčeným postupom v oblasti vody, sanitácie a hygieny (WASH) v komunitách, domácnostiach, školách, na trhoch, a najmä v zdravotníckych zariadeniach, aby sa zabránilo prenosu nákazy,
- urýchliť výskumné úsilie zamerané na vývoj účinných liečebných postupov, očkovacích látok, liečebných prípravkov a diagnostiky a zabezpečiť ich všeobecnú dostupnosť za prijateľnú cenu,
- zabezpečiť dostupnosť osobných ochranných prostriedkov pre zdravotníckych pracovníkov, a to aj obnovou globálnych dodávateľských reťazcov.

*Ako EÚ prispieva k riešeniu týchto výziev:*

- podpora partnerských krajín pri budovaní odolných, pohotových systémov zdravotnej a sociálnej ochrany a pri uplatňovaní medzinárodných zdravotných predpisov,
- dopĺňanie programov EÚ v oblasti zdravia a zameriavanie existujúcich programov na pomoc partnerským krajinám pri ochrane a zvyšovaní počtu zdravotníckeho personálu, ako aj pri poskytovaní stimulov pre zdravotnícky personál,
- podpora poskytovaná vládam pri komunikačnom a osvetovom úsilí smerom k obyvateľstvu v súvislosti so základnými ochrannými opatreniami a hygienickými odporúčaniami s cieľom zabrániť šíreniu koronavírusu,
- zabezpečovanie flexibility v rámci našej podpory celosvetových iniciatív, akými sú napr. Globálny fond pre boj proti AIDS, tuberkulóze a malárii, GAVI, Aliancia pre očkovacie látky a očkovanie, a Globálny finančný nástroj, pri súčasnom zabezpečení pokračovania kľúčových programov v oblasti zdravia,
- podpora ďalšieho výskumu týkajúceho sa diagnostiky, liečby a prevencie; len čo bude existovať očkovacia látka, jej urýchlené schválenie a dotovanie, ako aj dodanie do zraniteľných krajín,
- podpora odbornej prípravy expertov, ako aj epidemiologického dohľadu a zavádzania a využívania mobilných laboratórií a ostatných mobilných riešení,

- podpora regionálnych organizácií pôsobiacich v oblasti zdravotnej bezpečnosti v afrických, karibských a tichomorských krajinách, ako je napr. Inštitút Luisa Pasteura v Senegale,
- prijatie kandidátskych krajín na západnom Balkáne do Výboru EÚ pre zdravotnú bezpečnosť, poskytovanie technickej pomoci, protokolov a usmernení krízového riadenia, výmena znaleckých názorov a zväženie čo najoptimálnejšieho zapojenia potenciálnych kandidátov do týchto opatrení,
- podpora rovnakého prístupu k zdravotnému systému pre migrantov, utečencov, vysídlené osoby a hostiteľské komunity prostredníctvom trustových fondov Únie a nástroja na podporu stability a mieru, ktoré poskytujú núdzovú zdravotnícku pomoc, ako aj podporu pre základné zdravotnícke služby a infraštruktúru,
- podpora výmeny údajov medzi výskumníkmi a prístupu k výsledkom a dôkazom voľne prístupným publikovaním a otvorenou vedou, čím sa zabezpečí, aby bol výskum smerodajný pre politické rozhodovanie a klinickú prax,
- zintenzívnenie prípravy spolu s členskými štátmi a tretími krajinami v rámci Globálneho partnerstva v oblasti zdravia; zdroje v súčasnosti prebiehajúceho Programu partnerstva európskych a rozvojových krajín v oblasti klinického skúšania (EDCTP), ktorý sa aktuálne zameriava na subsaharskú Afriku, by sa mohli zvýšiť, vďaka čomu by bolo možné rozšíriť ho aj na krajiny južného Stredozemia,
- presmerovanie činnosti existujúcich multilaterálnych platforiem, ako je napr. Koalícia pre inováciu pripravenosti v oblasti epidemiológie (CEPI) alebo Globálna výskumná spolupráca v oblasti pripravenosti na infekčné choroby (GloPID-R), na oblasť pripravenosti.

#### **Príklady podpory EÚ pre sektor zdravotníctva partnerov EÚ**

Činnosť EÚ v **Sudáne** sa v rámci humanitárnych projektov dotovaných celkovo **10 miliónmi EUR** zameriava aj na zabezpečenie prístupu k čistej vode a hygiene a na zvyšovanie informovanosti o víruse.

Komisia podpísala spolu s Európskym centrom pre prevenciu a kontrolu chorôb (ECDC) novú iniciatívu EÚ v oblasti zdravotnej bezpečnosti dotovanú 9 miliónmi EUR. Táto iniciatíva už bola spustená, týka sa všetkých 23 **krajín európskeho susedstva a krajín zapojených do procesu rozširovania** a zameriava sa na pripravenosť a zdravotnícku rezervu s cieľom riešiť pandémiu a jej mnohé nepriaznivé následky.

V **Iráne** poskytne EÚ **6 miliónov EUR** na posilnenie sektoru zdravotníctva obstaraním základných liekov, vyškolením základného zdravotníckeho personálu a kampaňami na zvýšenie informovanosti, pokiaľ ide o osobnú hygienu a sanitárne opatrenia. Financujeme tiež zlepšenie prístupu najzraniteľnejších afganských utečencov žijúcich v Iráne k základným službám.

*Finančný príspevok: 2 858 miliónov EUR*

#### **II.1.3. Riešenie hospodárskych a sociálnych dôsledkov**

Táto bezprecedentná zdravotná kríza bude mať s najväčšou pravdepodobnosťou nepriaznivé hospodárske a sociálne účinky: tieto je naliehavo nutné riešiť v záujme predídenia destabilizácii. To si vyžaduje opatrenia na viacerých frontoch: zmiernenie možného makroekonomického šoku, primerané krytie pre finančných sprostredkovateľov, výber



finančných možností pre verejný a súkromný sektor. Sem patrí tiež zaistenie ochranného rámca pre pracovnú silu a domácnosti bez príjmu.

*Kľúčové výzvy, ktoré treba riešiť:*

- Riešenie závažného ekonomického výpadku spôsobeného pandémiou na celom svete a zabránenie recesii v mnohých partnerských krajinách. Mnoho krajín sa bude musieť vysporiadať s poklesom hospodárskej činnosti a prudkým nárastom nezamestnanosti a chudoby. Toto môže viesť k tlaku na verejné financie, zvýšeniu sociálneho napätia a v niektorých kontextoch tiež k násiliu.
- Riešenie dodatočného náporu na financie a likviditu spôsobeného touto krízou. Hospodárstva viacerých rozvojových krajín a rýchlo sa rozvíjajúcich krajín čelia v situáciách vysokého zadlženia a obmedzeného politického manévrovacieho priestoru kríze. Krajiny spoliehajúce sa na príjmy z cestovného ruchu a remitencií, ako aj krajiny nachádzajúce sa na začiatku dodávateľských reťazcov alebo závislé od vývozu primárnych komodít budú krajinami, ktoré kríza zasiahne najviac.
- Podpora opatrení zameraných na hospodársku a sociálnu stabilizáciu a sociálnu ochranu, akými sú napríklad dočasný odklad povinnosti splácania daňového dlhu a dávky sociálneho zabezpečenia, priaznivé podmienky financovania pre hospodárske subjekty, ako aj priama finančná podpora pre zamestnancov (vrátane mzdových dotácií) a dotknuté domácnosti, s osobitným zameraním na mladých ľudí, si bude vyžadovať zvýšenie výdavkov v sociálnej oblasti. Hospodárske subjekty budú potenciálne potrebovať primerane ocenené úvery a takisto upravený splátkový kalendár pre úvery.
- Podpora opatrení na posilnenie kapacity siete vrátane krátkodobých opatrení s cieľom uľahčiť prácu, učenie a socializáciu na diaľku, ako aj prístup k presným informáciám.
- Zabezpečenie toho, aby podniky boli opätovne schopné financovať dlhodobšie investície tak, aby oživenie hospodárstva prebiehalo ekologickým a inkluzívnym spôsobom.
- Zabezpečenie dodržiavania ľudských práv vrátane pracovných práv, ako aj demokracie, s osobitným dôrazom na vzdelávanie a situáciu žien, dievčat a najzraniteľnejších osôb.

*Ako EÚ prispieva k riešeniu týchto výziev:*

- Ochrana pracovníkov na pracovisku, podpora inkluzívnych opatrení na zvýšenie kvantity a kvality prístupu k zdravotnej starostlivosti a dôstojnej práci vo všeobecnosti. Týmto opatreniami sa okrem iného zabráňuje diskriminácii a sociálnemu vylúčeniu.
- Mobilizácia nástroja makrofinančnej pomoci pre partnerov zo západného Balkánu a krajiny európskeho susedstva, ktoré čelia kríze platobnej bilancie, spolu s podporou z Medzinárodného menového fondu (MMF). Nástroj makrofinančnej pomoci môže prispieť k makroekonomickej stabilite a vytvoriť priestor pre primeranú hospodársku reakciu.
- Dočasná podpora vlád prostredníctvom technickej pomoci, priamej rozpočtovej podpory a v prípade potreby zvýhodneného financovania ako doplnku k intervenciám Svetovej banky a MMF s cieľom prijať reformy fiškálnej, monetárnej a sociálnej politiky, ako aj politiky v oblasti verejného zdravia tak, aby sa verejné výdavky prioritne zamerali na sociálno-ekonomický rozvoj a znižovanie chudoby.

- Dočasná podpora finančných sprostredkovateľov, akými sú banky vo verejnom vlastníctve a orgány dohľadu/regulačné orgány, prostredníctvom technickej pomoci a záruk s cieľom prijať výhodnejšie stratégie financovania a regulačné rámce a takisto na umožnenie lepšieho prístupu k zvýhodnenému financovaniu.
- Podpora súkromného sektora, predovšetkým malých a stredných podnikov (MSP) a samostatne zárobkovo činných osôb prostredníctvom záruk, poskytnutím likvidity a technickej pomoci; podpora miestnych bánk prostredníctvom medzinárodných finančných inštitúcií a európskych rozvojových finančných inštitúcií na umožnenie lepšieho prístupu k opatreniam na podporu likvidity, prevádzkovému kapitálu a financovaniu obchodu; ďalšie presmerovanie záruk z EFSD na krátkodobé rozdelenie rizika pri úveroch pre mikropodnikateľov a MSP. Komisia víta znovuoživenie viedenskej iniciatívy týkajúcej sa koordinácie bánk, ktorá bankám pomôže naďalej sa aktívne zapájať do financovania hospodárstiev v rámci EÚ a partnerských krajín.
- Poskytovanie úverov verejného sektora z EIB, predovšetkým na zdravotnícke vybavenie a potreby.
- Spolupráca s medzinárodnými organizáciami, partnerskými krajinami a európskym súkromným sektorom s cieľom vybudovať robustné a odolné hodnotové reťazce v strategických sektoroch a zabezpečiť, aby kritériá udržateľnosti, pracovných práv a sociálnej zodpovednosti podnikov boli dodržiavané naprieč hodnotovými reťazcami napriek zníženiu dopytu a po tom, ako dôjde k oživeniu hospodárstva.
- Podpora foriem dlhových úľav zvažovaných zo strany multilaterálnych finančných inštitúcií, predovšetkým MMF, a to najmä v krajinách postihnutých poklesom hospodárstva spôsobeným koronavírusom.
- Podpora kontinuity poskytovania všetkých úrovní vzdelávania.
- Udržiavanie politického dialógu na základe rozpočtovej podpory a technickej pomoci s cieľom dosiahnuť politickú reformu na podporu dodržiavania ľudských práv a demokracie, ako aj priamu podporu občianskej spoločnosti.
- Pokračovanie v prijímaní nevyhnutných opatrení (okamžite aj dlhodobu), aby nedošlo k narušeniu celosvetových dodávateľských reťazcov a dopravných koridorov; zabezpečenie, aby opatrenia na riešenie šírenia koronavírusu majúce nepriaznivý vplyv na pohyb tovaru a pracovnej sily zostali zacielené, primerané, transparentné a dočasné, ako je tomu aj pri dočasnom opatrení EÚ v oblasti vývozných povolení; zohľadnenie potrieb ostatných krajín týkajúcich sa núdzových dodávok a humanitárnej pomoci; v rámci dočasného režimu vývozných povolení EÚ sa výslovne stanovuje, že humanitárna pomoc je jedným z dôvodov, na základe ktorých členské štáty môžu udeľovať vývozné povolenia.

### Príklady podpory pri obnove

V **Sierra Leone** sa poskytne 34,7 mil. EUR na riešenie hospodárskych dôsledkov COVID-19 takto: 25 mil. EUR prostredníctvom rozpočtovej podpory posilní makroekonomickú odolnosť a stabilitu a poskytne podporu pre národný plán reakcie. Na základe programu prevodov hotovosti v hodnote 5,2 mil. EUR bude podpora Komisie chrániť príjmy najzraniteľnejších skupín obyvateľstva prostredníctvom Svetovej banky. Napokon, balíkom 4,5 mil. EUR Komisia podporí odvetvie poľnohospodárstva s cieľom podporiť miestnu potravinársku výrobu.

Na **západnom Balkáne** EÚ od začiatku krízy zmobilizovala značnú podporu na sociálnu a hospodársku obnovu vo výške **374,5 mil. EUR** (46,5 mil. EUR pre Albánsko, 73,5 mil. EUR pre Bosnu a Hercegovinu, 63 mil. EUR pre Kosovo, 50 mil. EUR pre Čiernu Horu, 63 mil. EUR pre Severné Macedónsko a 78,5 mil. EUR pre Srbsko). To pomôže riešiť sociálno-ekonomický vplyv pandémie, najmä na najviac postihnuté podniky vrátane podnikov pôsobiacich v oblasti cestovného ruchu a dopravy.

Pre **Jordánsko a Libanon** bol prijatý balík vo výške 240 mil. EUR na podporu zraniteľných miestnych domácností a sýrskych utečencov.

*Finančný príspevok: 12 281 miliónov EUR*

### II.2. Balík „Team Europe“

EÚ a jej členské štáty prispievajú k balíku „Team Europe“ na podporu partnerských krajín v ich úsilí o komplexné riešenie krízy v súvislosti s koronavírusom. Príspevok z rozpočtu EÚ bude stanovený v súlade s touto tabuľkou:

II.1	Spoločné prioritné línie činnosti	Príspevok EÚ na balík „Team Europe“ (v miliónoch EUR)
II.1.1	Podpora naliehavej krátkodobej reakcie na humanitárne potreby	502
II.1.2	Podpora posilňovania systémov zdravotnej starostlivosti	2 858
II.1.3	Hospodárske a sociálne dôsledky	12 281
<b>SPOLU</b>		<b>15 641</b>

Tento príspevok vychádza z existujúcich nástrojov, ktoré môžu priniesť rýchle a hmatateľné výsledky. Platí to najmä v prípade regionálnych platforiem kombinovaného financovania alebo záručných nástrojov EÚ, konkrétne EFSD a mandátu EIB na poskytovanie vonkajších úverov. Plánuje sa aj urýchlenie makrofinančnej pomoci pre krajiny západného Balkánu a krajiny európskeho susedstva, čím sa doplní rýchla podpora z MMF.

### II.3 „Team Europe“ pre globálnu pripravenosť

Nájdenie východiska zo súčasnej krízy bude v prvom rade závisieť od rýchleho zavedenia účinnej diagnostiky, očkovacích látok a liečby. Bez nich bude každá krajina na svete naďalej zraniteľná. Z tohto dôvodu sa EÚ spojí s partnermi na celom svete, aby sa v záujme vyplnenia súčasnej medzery vo financovaní, ktorú identifikoval monitorovací výbor pre globálnu pripravenosť, dosiahol prísľub spoločného financovania vo výške 7,5 mld. EUR potrebného na:

- vývoj rýchlej diagnostiky, liečby a očkovacích látok proti koronavírusu,

- zabezpečenie dostatočných dodávok osobných ochranných prostriedkov pre zdravotníckych pracovníkov,
- podpora WHO pri koordinácii a prioritizácii úsilia v najzraniteľnejších krajinách.

Okrem finančných prísľubov sa EÚ a partneri budú usilovať o zabezpečenie politického záväzku na vysokej úrovni s cieľom zabezpečiť spravodlivý prístup k produktom vytvoreným na riešenie tejto pandémie.

#### **II.4 „Team Europe“ pre globálnu koordináciu a multilateralizmus**

EÚ bude presadzovať a viesť koordinovanú reakciu na multilaterálnej úrovni, a to najmä v rámci spoločného koordinačného úsilia s Organizáciou Spojených národov, medzinárodnými finančnými inštitúciami, ako aj s G7 a G20. EÚ a jej členské štáty budú so zreteľom na jesenný samit Africkej únie (AÚ) a Európskej únie takisto pokračovať v spolupráci na obnovení stratégie EÚ pre Afriku. V súlade s dohodou ministrov financií a guvernérov centrálnych bánk krajín G20 EÚ aktívne prispeje k vypracovaniu plánu skupiny G20 s týmito prvkami<sup>4</sup>:

- Akčný plán G20 v reakcii na koronavírus, v ktorom sa načrtnú individuálne a kolektívne opatrenia, ktoré G20 prijala a prijme s cieľom reagovať na pandémiu. Akčný plán by mal zahŕňať makroekonomické opatrenia, finančné opatrenia a opatrenia pre medzinárodné finančné inštitúcie. Akčný plán by mal zahŕňať aj koordinovanú stratégiu ukončenia angažovanosti a obnovy a znížiť riziká pre obchodné dodávateľské reťazce.
- Spolupráca s príslušnými medzinárodnými finančnými inštitúciami, najmä s MMF a so Svetovou bankou, s cieľom rýchlo poskytnúť primeranú medzinárodnú finančnú pomoc rozvíjajúcim sa trhom a rozvojovým krajinám tak, aby sa mohli vyrovnávať s problémami, ktoré predstavuje pandémia koronavírusu, vrátane opatrení týkajúcich sa likvidity a dlhových úľav v záujme pomoci najchudobnejším krajinám okamžite znížiť ich záväzky v oblasti splácania dlhov.
- Spolupráca s Radou pre finančnú stabilitu (FSB) s cieľom spoločne koordinovať regulačné opatrenia a opatrenia dohľadu v rámci finančného sektora, ktoré krajiny prijali v reakcii na pandémiu. Ako sa dohodli ministri obchodu G20, EÚ prijme bezodkladné opatrenia potrebné na uľahčenie obchodu so základným tovarom a bude naďalej spolupracovať s medzinárodnými partnermi s cieľom udržať trhy otvorené. V tomto duchu EÚ pokračuje vo svojom úsilí modernizovať a posilniť Svetovú obchodnú organizáciu (WTO) a uľahčovať obchod. EÚ bude podporovať aj opatrenia, ktoré môžu prispieť k oživeniu hospodárstva ekologickým a inkluzívnym spôsobom.

Predsedníčka Európskej komisie Ursula von der Leyenová a predseda Európskej rady Charles Michel v reakcii na výzvu lídrov G20 pri svojom mimoriadnom vyhlásení ku koronavírusu ponúkli, že usporiadajú už načrtnuté medzinárodné online darcovské podujatie s cieľom podporiť primerané financovanie na vytvorenie a nasadenie očkovacej látky proti COVID-19.

V kontexte WHO bude EÚ a jej členské štáty viesť prípravu uznesenia o kríze v dôsledku koronavírusu, ktoré by sa malo vydať pri príležitosti 73. Svetového zdravotníckeho zhromaždenia v máji. S logistickou podporou sekretariátu WHO bude EÚ organizovať

<sup>4</sup> Pozri tlačovú správu G20 z 30. marca (ministri financií a guvernéri centrálnych bánk G20); vyhlásenie vedúcich predstaviteľov G20 z 26. marca a vyhlásenie vedúcich predstaviteľov G7 zo 16. marca.

inkluzívne konzultácie s cieľom dosiahnuť konsenzus medzi krajinami v tomto dôležitom uznesení so zameraním na solidaritu, koordináciu a riadenie kríz v oblasti zdravia.

A napokon, EÚ by mala podporovať **globálnu spoluprácu v oblasti výskumu a inovácie**, usilovať sa o otvorenú vedu a otvorený prístup k údajom a výsledkom výskumu a posilniť existujúce multilaterálne platformy relevantné pre riešenie pandémie.

#### **Podpora výskumu v Afrike**

EÚ spája úsilie v oblasti výskumu a inovácií s **Afrikou** v boji proti globálnemu šíreniu koronavírusu. Program partnerstva európskych a rozvojových krajín v oblasti klinického skúšania (EDCTP) začína núdzové verejné obstarávanie s cieľom podporiť výskum týkajúci sa koronavírusu a posilniť výskumné kapacity v subsaharskej Afrike. Tri výzvy na vyjadrenie záujmu sa budú financovať viac ako **25 mil. EUR** z programu Horizont 2020, programu EÚ pre výskum a inováciu.